

एतत् तत्त्वमहं वेद जन्म तात शिखण्डिनः । ततो नैनं हनिष्यामि समरे व्याततायिनं ।

७५५

यदि भीमः स्त्रियं हन्यात् सन्तः कुर्युर्विगर्हणं । नैनं तस्माद्धनिष्यामि दृष्ट्वाऽपि समरे स्थितं ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एतच्छ्रुत्वा तु कौरव्यो राजा दुर्योधनस्तदा । मुहूर्त्तमिव स ध्यात्वा भीमे युक्तममन्यत ।

इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि अम्बोपाख्यानपर्वणि शिखण्डिपुंस्त्वप्राप्तौ त्रिनवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८३ ॥

॥ सञ्जय उवाच ॥ प्रभातायान्तु शर्वर्यां पुनरेव सुतस्तव । मध्ये सर्वस्य सैन्यस्य पितामहमपृच्छत ।

पाण्डवेयस्य गाङ्गेय यदेतत् सैन्यमुद्यतं । प्रभृतनरनागाश्वं महारथसमाकुलं ।

भीमार्जुनप्रभृतिभिर्महेष्वासैर्महाबलैः । लोकपालसमैर्गुप्तं धृष्टद्युम्नपुरोगमैः ।

७५६

अप्रष्टव्यमनावार्यमुद्भूतमिव सागरं । सेनासागरमचोभ्यमपि देवैर्महाहवे ।

केन कालेन गाङ्गेय क्षपयेथा महाद्युत । आचार्य्यो वा महेष्वासः कृपो वा सुमहाबलः ।

कर्णे वा समरस्त्राघो द्रौणिर्वा द्विजसत्तमः । दिव्यास्त्रविदुषः सर्वे भवन्तो हि बले मम ।

एतदिच्छाम्यहं ज्ञातुं परं कौतूहलं हि मे । इति नित्यं महाबाहो वक्तुमर्हसि तन्मम ।

॥ भीम उवाच ॥ अनुरूपं कुरुश्रेष्ठ त्वयेतत् पृथिवीपते । बलावलमम त्राणां तेषां यदिह पृच्छसि ।

७५७

शृणु राजन्मम रणे या शक्तिः परमा भवेत् । शस्त्रवीर्यं रणे यच्च भुजयोश्च महाभुज ।

आर्जवेनैव युद्धेन योद्धव्य इतरो जनः । मायायुद्धेन मायावी इत्येतद्धर्मनिश्चयः ।

हन्यामहं महाभाग पाण्डवानामनीकिनीं । दिवसे दिवसे कृत्वा भागं प्रागाङ्गिकं मम ।

योधिनां दशसाहस्रं कृत्वा भागं महाद्युते । सहस्रं रथिनामेकमेष भागो मतो मम ।

अनेनाहं विधानेन सन्नद्धः सतोत्थितः । क्षपयेयं महत्सैन्यं कालेनानेन भारत ।

७५८

मुञ्चेयं यदि वाऽस्त्राणि महान्ति समरे स्थितः । शतसाहस्रघातीनि हन्या मासेन भारत ।

॥ सञ्जय उवाच ॥ श्रुत्वा भीमस्य तदाक्यं राजा दुर्योधनस्ततः । पर्यपृच्छत राजेन्द्र द्रोणमाङ्गिरसा वरं ।

आचार्य्य केन कालेन पाण्डुपुत्रस्य सैनिकान् । निहन्या इति तं द्रोणः प्रत्युवाच हसन्निव ।

स्त्रविरोऽस्मि महाबाहो मन्दप्राणविचेष्टितः । शस्त्राग्निना निर्देहेयं पाण्डवानामनीकिनीं ।

यथा भीमः शान्तनवो मोक्षेनेति मतिर्भूतम । एषा मे परमा शक्तिरेतन्मे परमं बलं ।

७५९

दाभ्यामेव तु मासाभ्यां कृपः शारदतोऽब्रवीत् । द्रौणिस्तु दशरात्रेण प्रतिजज्ञे बलक्षयं ।

कर्णस्तु पञ्चरात्रेण प्रतिजज्ञे महास्त्रवित् । तच्छ्रुत्वा सूतपुत्रस्य वाक्यं सागरगासुतः ।

जहास सखनं हासं वाक्यञ्चेदमुवाच ह । न हि यावद्रणे पाथ रणे शङ्खधनुर्द्धरं ।

वासुदेवसमायुक्तं रथेनायान्तमाहवे । समागच्छसि राधेय तेनैवमभिमन्यसे ।

शक्यमेवञ्च भूयस्य त्वया युक्तं यथेष्टतः ।

७६०

इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि अम्बोपाख्यानपर्वणि भीमादिशक्तिकथने चतुर्नवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८४ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एतच्छ्रुत्वा तु कौन्तेयः सर्वान् भ्रातृनुपङ्गरे । आह्वय भरतश्रेष्ठ इदं वचनमब्रवीत् ।

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ धार्तराष्ट्रस्य सैन्येषु ये चारपुङ्गवा मम । ते प्रवृत्तिं प्रयच्छन्ति ममेमां व्युषितां निशा ।